

Vit bíða eftir undrinum

Vanligi fýroyingurin bíðar eftir tí degi, tá undurið hendir. Undurið, tá leiðari fólkins leypurá bláman. Havið heldur, og tjóðin øll flýtur omaná. Tann dagin verður fólkið hansara. Men tað undurið hendir ikki, fyrr enn hesin leiðari sjálvur dugir at svimja, segði Karl Johansen, formaður Havnar Arbeidsmannafelags í 1. mai røðu ríni í Havn

Arbeidaradagin 1. mai verða nógvar røður hildnar um oyggjar okkara. Kvinnur og menn frambara henda dag sína hjartans hugsan um tey samfelagsviðurskipti sum uppi eri í tíðini og kor arbeidaranna samanborið við aðrar samfelagsbólkar.

Soleiðis hevur 1. mai verið hildin ár eftir ár og misjavnst hevur eisini verið hvussu fólk hava lagt í at merkja sær henda dag og at leggja oyrta til teir røður ið hildnar hava verið.

Ar koma og fara. Dagur legst at degi og hesin 1. mai, altjóða arbeidaradagurin 1997 er jú ikki óðrvís enn so mangir aðrir dagar hugsa flestu okkara. Og tó hevur júst hesin dagur fram um aðrar so ómetaliga nógv at siga okkum.

Nei ikki bleiv hann ásettur av nokrum ráðandi yvirklassa. Hesin arbeidaradagur. Hesin dagur, sum við sveitta blóði og tárur fyrri 102 árum síðan varð føddur inn í henda heim. spottin úr neyðardýpi terra sum bert høvdu hendurnar at lýta á. Og er hesin dagur eisini vígur teimum, sum mátti drekka av dárskapsins beiska kalikki og, sum við lívinum í vága tordi at stilla seg í fremstu røð fyrri at tala sök arbeidaranna.

Teirra er 1. mai altjóða arbeidaradagurin til heiðurs og okkum til áminningar. Tá arbeidarafeløgini í ár skuldi taka upp samráðingar við arbeidsgevararnar um nýggjan sáttmála, høvdu vit longu áðrenn hesar byrjaðu frá landsins ráðgevandi búskaparfrøðingum fingið at

vita, at onki lønsemi var í okkara vinnulívi og at fýroyska samfelagið ikki megnaði eina lønarhækkun á privata arbeidsmarknaðinum. Hetta vóru boðini vit fingi við okkum í skjáltuna nú samráðingarnar skuldu byrja.

Onki lønsemi í okkara vinnulívi. Hvørki á sjógv eina landi. Hetta eru orð ið tala og tó hevur Jørn Astrup Hansen stjóri í okkara banka fyrri opnum sjónvarpsskyggja greitt fýroya fólki frá, at bankin kennir seg tryggari við at læna út til øtta eginnytslu heldur enn til okkara vinnulívi.

Tað er ikki av órøttum at fýroyski arbeidarinn spyrjandi hyggur at hesum leiki sum nú fer fram. Tí um henda øtta eginnytsla ikki skal byggja á okkara vinnulívi hvat skal hon tá byggja á.

Er ætlanin veruliga í fullum álvara at henda øtta eginnytsla skal byggja á ein danskan blokkstuðul. Ja so eri eg bangin fyrri at fløvin verður, sum tá kellingin pissaði í buksurnar á sinni. Og tá man lítill dugur fara at vera í at reypa sær av at hava fingið heimastýrið aftur og at hava vent afturgongdini til framgongd.

Meg minnst aftur í tíðina tá farma- og farðamannaskipini fullfermd lögdu til bryggju her í Havn og einir 50 til 60 máns høvdu til arbeidis at skipa upp úr hesum skipum.

Nú á døgum leggja nýmótans skip at bryggju og í mongum føri tekur tað bert

fáar tímar 3 til 4 monnum at gera sama arbeiðið sum hinir 50-60 gjørdu.

Nú nógva framstig eru hend í fýroyska samfelagnum seinastu mongu árin. Eisini framstig sum skuldi gera framleiðsluna munadyggari fyrri harvið at gera tað óneyðugt at nýta so nógva arbeidsmegi.

Og rætt er tað. Arbeidsfólk í vinnuni eru spard burtur. Sokallað munadygg framstig sigast at vera gjørd. Reallønir eru lækkað við heili 12 til 14 prosentum seinastu árin. Lønarútreiðslur arbeidsgevarans eru í onkrum føri heilar 27 kr. lægri um tíman enn hjá teimum sum vit plaga at samanbera okkum við. Ja bert 2 av 10 framkomnum londum kunnu reypa sær av at hava eina lægri lønarútreiðslu pr. arbeidsstíma enn arbeidsgevarar okkara.

Gamalt er, at ringur er tann fuglur sum drytur í egið reiður.

Og hóast fýroyski arbeidarinn í dag, tað verið seg kvinna ella maður slítur endan úr buksunum og gera arbeiði fyrri tvey, so eru tað tey, sum sigast skulu at hava eina góða akademiska útbúgving, eru væl skúlaði innan figgjjarviðurskipti og ikki minst skulu eittast at hava eitt gott innli í leiðsluviðurskipti, sum hóast illa siggjandi fyrri bjálkanum í sínum egna eyga, grulvandi fara niður á gólvíð fyrri at finna lífsuna onkustaðni uppi á arbeidararnum.

Jú ringt man tað vera at svølgja egið dugnaloygi. Alvara tos. Latið okkum

í tíðarinnar meldri stöðga á eina løtu og hugsa eitt sindur um hvat tað er, sum er við at henda í okkara lítla samfelag einaferð afturat.

Tí hvussu kann tað bera til at onki skal bera til tað um verkafólkið er um at røða. Og tó ber alt til alikavæl.

Teir, sum siga seg hava vent afturgongdini til framgongd. Teir sum siga at fýroyingar hava fingið heimastryr aftur, teir áttu, sum fyrstir av øllum at vita at eitt virkið vinnulív er fyrirteytin fyrri øllum framburði her á landi.

Teir lova skattalætta til okkara fiskimenn fyrri millið. Halda teir at okkara fiskimenn og arbeidsfólk nú eru vörðin so bláoygd at tey halda at tað verða menn sum Óli Jacobsen og Anfinn Kallsberg, sum koma at rinda henda lætta og ikki tey sjálvi.

Teir keypa skip til vaktarskip fyrri millið, sum vit nú tykjast at fáa torført at selja aftur sum gamalt jarn.

Teir gjørdur uppskot um at endurrinda skipum fyrri mist fiskiloyvi, hóast okkurt av hesum skipum eru farin úr flotanum.

Teir gera sáttmála, sum tá eitt 2 ára tíðarskeið frá fyrsta januar at rokna er farið, økir lønarútreiðslur landskassans við umleið 40 milliðnum krónum.

Teir lýsa so nógva störv leys á almennum stovnum til so høga løn eftir so stuttari tíð, at ongin samgonga ger hesari eftir.

Teir ætla at leggja fram uppskot um at byggja nýtt

løgtingshús fyrri millið tó at skilabesta loysnin hevði verið at minka um tingmannatali.

Almennu frumskógina vil eg ikki fara so langt inn í tí so er vandi fyrri at eg ikki finni út aftur, og tað, sum fer fram á hesum øki sær ikki út til at taka okkum. Hetta, uttan íva tí vit ikki eru so væl skúlaði á hesum øki. Og tá vit ikki eru nóg væl skúlaði, ja so halda vit okkara munn og gjalda.

Tað tykist í øllum førum áhugavert, at meðan summir politikarir vilja vera við at almenna stundingskipanin eigur at vera har sum piparið grór, siga aðrir at henda júst er byrjað av nýggjum.

Einaferð var vanligt millum manna her á landi at eitt orð var eitt orð og ein maður var ein maður. Hetta var einaferð, fyrri langari langari tíð síðan.

Nógva stór orð eru søgd í okkara lítla samfelag seinastu mongu árin. Ja orð so stór at vanligi arbeidarinn hoknaði niður á knøini undir tyngdini av hesum orðum.

Og hvat hoyrdi tú so hesi orð. Vóru tey ikki søgd okkum av okkara egnu. Teimum, sum sett vóru frammaliga í fýroyska samfelagnum.

Teimum, sum av fólkinum vóru kosin fólksins tænarar, vald fyrri at útinna verk tjóðini at gagni. Jú soleiðis hildu vit, vit havsins børn. Tí havsins børn eru vit fýroyingar. Og sum havið vit vaksu upp saman við, verða vit ofta eisini sjálvi.

Tey lupu á bláman. Havið bar tey ikki og fýroyska tjóðin fóru til botns. Tey komu upp aftur og góvu fólkinum skyldina fyrri at havið ikki bar. Tey áttu at vita at tað er nú einaferð soleiðis at fólkið verður ofta tað, sum tey ið máktina hava vilja hava fólkið at vera.

Men tá kassin varð tømdu

Fýroyska samfelagið farið á húsagang. Tjóðin niðurbundin av milliðarskuld og meginparturin av fýroysku verkamannafjöldini, sum deyður fiskur lá skerfløt við búkinum upp hoyrðist onki til hesi stóru orð. Nú var tíðin komin hvar talvan skuldi tváast rein. Nú var tíðin hvar tað skuldi testkast frá munni til oyra og ætlanir leggjast um hvussu hesi við teimum stóru orðunum, sum frægast kundu snúgva sær undan ábyrgdini av, at hava leitt eitt fólk í eina so vanlukkuliga stöðu at vanligi fýroyingurin illa dugdi at siggja sær nakra framtíð á hesum klettum. Men aftan fyrri hetta hómaði tú ein ótta, óttin fyrri tað at ótalada orðið skuldi gerast livandi og fáa megi og kraft.

Men fýroyska arbeidarafjöldin er tolin. Hóast niðrunðirkin av máttloysi, ógvusligum politiskum tiløkum, tørvandi vinnu-møguleikum og einum nívandi mótburti prógvaðu tey, sum bert høvdu hendurnar at lýta á at tey vóru

før fyrri at venda afturgongdini til framgongd.

Nú eg arbeidaradagin 1997 standi her undir hesum høga tingi og flestu okkara uttan íva kunnu vera samd um at seinastu 3 árin hava verið frægari enn hini 3 undanfarnu, siggi eg fyrri mær eina mynd.

Eg siggi eina mynd av einum samfelag, sum verður bytt sundur í tvær eindir. Millum hesar eindir siggi eg eina girðing. Og hinumegin girðingina siggi eg inn í eina gylta høll.

Eina høll har veggir og gólv eru av marmor. Har stólar eru úr finasta tilfari og har hunangur ikki trýtur. Og eg siggi í hesi høll stóran skara av fólki. Fólk, sum drekka av gløsum við gullkanti, eta úr skálum av finasta porseleni og halda sær at gaman.

Og eg siggi vælkleddar menn, sitandi aftanfyrri blankpoleraði mahogniborð, skriva út blancekkekkaar.

Eg siggi myndina broytast og eina røð av arbeidskleddum fólki koma fram at girðingini. Gardaliðið verður upplatið og tey fara innar.

Eg siggi tey fara frammat mahogniborðinum har vælkleddu mennirnir sita og bera fram ørindi síni. Ørindi teirra eru, at stöðga verður við tí ørskapi sum fer fram, ella um tað veruliga stendur so væl til í hesum samfelag, so eisini at fáa eitt lítið sindur av hesum marglæti tilluta sær.

Eg siggi mennirnir broandi hyggja upp á hvønn annan og ein teirra siggi við tey: Tianverri. Tianverri kunnu vit ikki lata tykkum fáa burtur av hesum, tí, sum tit vita, so skal frá tykkum, sum lítið hava vera tíkið frá, fyrri at tey, sum nóg mikið hava kunnu fáa meira. Og tit áttu sjálvi at vita at tit eru sett her at virka fyrri at vera tænarar fyrri mong.

Hetta er myndin eg siggi av fýroyska samfelagnum har vit øll skulu eittast at vera líka undir sólini, nú verkamannafjöldin í lítla báti sínum áraleys at kalla, millum brotasjógar stríður seg upp á ein aldurygg altjóða arbeidaradagin 1997.

Vanligi fýroyingurin bíðar eftir tí degi tá undurið hendir. Undurið, tá leiðari fólksins leypir á bláman. Havið heldur og tjóðin øll flýtur omaná.

Tann dagin verður fólkið hansara. Men tað undurið hendir ikki fyrri enn tann dag og tann tíma tá hesin leiðari sjálvur dugir at svimja.

Við góðynskjum um eitt gróðrarrikt summar takki eg